

BirdLife Suomi ry BirdLife Finland rf
Annankatu 29 A 16, 00100 HELSINKI
Puh. (09) 4135 3300, fax (09) 4135 3322
Sähköposti: toimisto@birdlife.fi
www.birdlife.fi

Vastaanottaja:

Etelä-Savon maakuntaliitto
kirjaamo@esavo.fi

Asia: lausunto Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavan kaavaehdotuksesta

BirdLife Suomi kiittää mahdollisuudesta kommentoida kaavaehdotusta ja lausuu siitä seuraavaa.

Kaavamääräyksistä

Pidämme tuulivoimala-alueita koskevan suunnittelumääräyksen linnustovaikutuksia koskevaa osuutta onnistuneena.

Kaavaehdotuksen tuulivoimaloiden alueita koskevan suunnittelumääräyksen nykyinen muotoilu mahdollistaa alle seitsemän teollisen kokoluokan tuulivoimalan muodostaman kokonaisuuden rakentamisen kaavaehdotuksessa tuulivoimalla rakennettujen alueiden ulkopuolelle. Ratkaisu on arveluttava ja vaarantaa tuulivoiman hallitun toteuttamisen Etelä-Savossa. Modernit tuulivoimalat ovat valtavan korkeita ja suuritehoisia laitteita, joilla on hyvin laaja vaikutusvyöhyke, ja voimaloiden väliset etäisyydet voimala-alueilla ovat suuria. Kuuden modernin voimalan suora vaikutusvyöhyke, jos yksittäisen voimalan arvioidaan vaikuttavan puolentoista kilometrin säteellä, on yli 35 neliökilometriä. Tämä on mielestämme selkeästi maakuntakaavalla ohjattavaa maankäyttöä.

Reunavaikutuksen minimoimiseksi tuulivoimaa tulee tuottaa mahdollisimman suurina yksiköinä, jolloin reunavaikutus jää tuotettua energiaa kohden paljon pienemmäksi kuin useiden pienten hankkeiden yhdistelmissä. Lisäksi voimaloiden yhteisvaikutuksen eli kumuloituvat vaikutukset lisääntyvät ja muuttuvat vaikeammin arvioitaviksi ja hallittaviksi, kun tuulivoimaa kehitetään useissa toisistaan riippumattomissa hankkeissa ilman maakuntakaavalla ohjaamista.

Tämän vuoksi tuulivoimatuotantoa tulee ohjata tiukasti maakuntakaavalla ja kaavalla estää yllättävien vaikutuksiltaan potentiaalisesti merkittävien hankkeiden toteuttaminen alueille, joille ei ole kaavassa osoitettu tuulivoimatuotantoa. Näin voidaan varmistua myös siitä, että tuulivoiman todelliset maakunnalliset vaikutukset eivät kasva merkittävästi maakuntakaavassa arvioitua suuremmiksi.

Esitämme siksi edelleen, että maakuntakaavassa käytetään tehoa seudullisen voimalahankkeen raja-arvona ehdotuksessa esitetyn voimaloiden lukumäärän (7 kpl) sijaan. Tehon raja-arvoksi esitämme 10 MW. Näin pystytään paremmin ohjaamaan tuotannon sijoittumista, ja tuulivoimatuotanto ohjautuu valtaosin kaavassa tuulivoimalle varatuille alueille, jotka on myös arvioitu tuulivoimalle parhaiten soveltuviksi. Ratkaisu lisäisi rakentamisen ennustettavuutta, vähentäisi haitallisia vaikutuksia ja parantaisi tuulivoiman yleistä hyväksyttävyyttä.

Tuulivoimaloiden sijoittelu

Kaavaselostuksen mukaan tuulivoimala-alueiden sijoitteluun ei juuri ole tehty muutoksia luonnosvaiheen jälkeen. Esitämme siksi edelleen tuulivoima-alueen 11.902 Leppämäen rajauksen supistamista. Kyseinen tuulivoima-alue on kaavan alueista selkeästi haastavin linnustovaikutusten kannalta, koska se sijaitsee lähellä maakunnallisesti arvokkaita lintualueita Tuomiojärvi ja Kirkko-Surnui. Aluerajausta supistamalla suojeltaisiin näiden arvokkaiden lintualueiden linnustoa ja muuta luonnon monimuotoisuutta.

Linnustoselvityksistä

Kaavaehdotusta on täydennetty linnustoselvityksillä Sarvikankaan alueen osalta, mikä on tärkeä lisä.

Esitämme edelleen kaakkuriselvityksen teettämistä koko kaava-alueelle alueelle lajin pesimä- ja ruokailualueiden kartoittamiseksi alla eritellyin perustein. Selvityksestä olisi hyötyä myös tuulivoiman yleiskaavoituksessa.

Kaavaselostuksessa todetaan kaakkurin osalta seuraavaa (s.72):

“Arvioinnissa tuli tärkeimmiksi huomioon otettaviksi asioiksi petolintu-, ja kaakkurikeskittymät. Suuret päiväpetolinnut ovat törmäysalttiita, sillä ne eivät saalistaessaan aina havaitse tuulivoimaloiden pyöriviä lapoja. Vaikutusta kaakkuriin on etenkin silloin, jos voimala-alue osuu ruokailu- ja lisääntymisalueiden väliin. Vaihemaakuntakaava 4. tuulivoimala-alueilta ei ole kuitenkaan todettu merkittäviä kaakkurialueita.”

Kaavan linnustoselvityksessä (Ramboll 2022) tuodaan kuitenkin esiin kaava-alueen merkitys kaakkurin potentiaalisena elinympäristönä käytännössä kaikkien suunniteltujen tuulivoima-alueiden läheisyydessä, ja todetaan, ettei lajin esiintymiskuvaa alueilla tunneta. Lisäksi todetaan kaakkurin olevan hitaasti lisääntyvä laji, jolle tuulivoima muodostaa merkittävän häiriö- ja estevaikutuksen. Erillinen selvitys lajin pesimä- ja ruokailualueiden selvittämiseksi on näistä syistä paikallaan.

Linnustoselvityksessä on käytetty kaakkurin osalta linnustoselvityksen materiaalina pääasiallisesti rengastusaineistoa, mikä ei todennäköisesti anna todellista kuvaa lajin esiintymisestä. Se, ettei kaavan tuulivoima-alueilla ole havaittu merkittäviä kaakkurialueita voi taten johtua aineistosta.

Pyydämme, että Etelä-Savon liitto ottaa kaavan kehittämisessä huomioon edellä esittämämme.

BirdLife Suomen puolesta

Aki Arkiomaa, toiminnanjohtaja